Raadsmemo

Nummer
25int02465

aan	Van	Opsteller	datum
Gemeenteraad Borne	College van B en W	M. Vukkink	06-05-2025

betreft
Uitkomsten Voorjaarsnota 2025 van het rijk m.b.t. gemeentefinanciën

Portefeuillehouder
D. Vermorken

Argumentatie voor aanbieding memo aan de gemeenteraad:
De uitkomsten geven meer richting aan de voorbereiding van de kadernota 2026-2029

Geachte raadsleden,

Het is voorjaar en zoals gebruikelijk stelt het ministerie van Financiën de Voorjaarsnota op. De Voorjaarsnota 2025 is vrijdag 18 april 2025 gepubliceerd en geeft een indicatie op de ontwikkeling van de Rijksbegroting voor de komende jaren. Over de gevolgen voor gemeentelijke financiën worden de gemeenten geïnformeerd via de meicirculaire 2025, die naar verwachting uiterlijk begin juni aanstaande verschijnt.

Gelet op de bestuurlijke planning wordt aan de gemeenteraad op 27 mei de Nota Kaderstelling 2026-2029 aangeboden. De Voorjaarsnota 2025 bevat dusdanige cruciale ontwikkelingen t.a.v. gemeentefinanciën dat wij het voor uw beeldvorming richting de Nota Kaderstelling 2026-2029 relevant vinden om deze nu al met u te delen. Het betreffen integrale bijstellingen. Specifieke ontwikkelingen voor onderwerpen die Borne raken worden pas expliciet geduid in de meicirculaire 2025, omdat deze nog een hoge mate van onzekerheid kennen. Hetzelfde geldt voor ontwikkelingen in de Voorjaarsnota die mogelijk impact hebben op de gemeente Borne, maar die nu niet financieel van aard zijn of nog verder uitgewerkt moeten worden. Denk daarbij aan de ontwikkelingen t.a.v. volkshuisvesting. Indien wij daar aanleiding toe zien, zullen we u ook daarover informeren.

In deze memo ziet u een toelichting op de volgende onderwerpen uit de Voorjaarsnota van het Rijk:
1. Het accres- ontwikkeling
2. Jeugdzorg
3. WMO

Ten slotte delen we enkele concluderende observaties met u.

Accres-ontwikkeling

Demping Ravijnjaar 2026 en verder

Sinds eind 2024 heeft een lobby plaatsgevonden door de VNG en verschillende gemeenten in Nederland om er bij het Rijk op aan te dringen om bij de Voorjaarsnota het Ravijnjaar voor de gemeenten te dempen of te elimineren. Het Rijk heeft hier deels op geanticipeerd en in het accres bij de Voorjaarsnota 2025 zijn structurele middelen opgenomen om de terugval van het gemeentefonds vanaf 2026 enigszins te dempen. De terugval van ongeveer € 2,4 miljard wordt in 2026 met € 400 miljoen gedempt, oplopend naar € 424 miljoen in 2030. Per saldo blijft er dus nog ongeveer € 2 miljard ravijn in 2026 over.

Algemene accresontwikkeling

In de Voorjaarsnota is het accres geactualiseerd op basis van de macro-economische cijfers van het Centraal Economisch Plan (CEP) 2025. De geraamde prijsontwikkeling is hoger dan waar wij rekening mee hebben gehouden in de begroting 2025-2028. Dit betekent dus een uitzetting van het gemeentefonds, maar dit surplus wordt ingezet voor het opvangen van de prijsstijgingen. Na het verschijnen van de meicirculaire 2025 vindt waarschijnlijk een aanvullende overheveling plaats vanuit de totale opbrengst gemeentefonds van de gemeente Borne naar de stelpost prijscompensatie. Door dit te doen heeft de stelpost voldoende volume om de stijgende kosten, als gevolg van de prijsontwikkeling, op te vangen. Wij informeren u daar t.z.t. uiteraard over.

Daarnaast ligt er een concept akkoord voor de CAO gemeenten voor de periode 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. Ook de loonontwikkeling is op basis van dit concept akkoord hoger dan waarmee rekening is gehouden in de begroting 2025-2028. Op het moment dat de CAO definitief is (naar verwachting medio juni 2025), zal hiervoor een aanvullende structurele toevoeging aan de stelpost loonontwikkeling dienen plaats te hebben. In de Voorjaarsnota is deze stijging van de lonen nog niet opgenomen.

Jeugdzorg

Hervormingsagenda Jeugd, Aanvullende Post

De bedragen die bij het Ministerie van Financiën op de Aanvullende Post (AP) voor de Hervormingsagenda Jeugd waren gereserveerd, worden toegevoegd aan het gemeentefonds. Hiermee hebben wij nog geen rekening gehouden in onze begroting.

Tekorten voor rekening Rijk

De deskundigencommissie Van Ark adviseerde op 30 januari 2025 om het structurele tekort in de jeugdzorg van € 828 miljoen gelijk te verdelen over rijk en gemeenten.

Groeipad maatregelen Hervormingsagenda

Het ingroeipad van de maatregelen van de Hervormingsagenda wordt voor de jaren 2026 en 2027 verzacht.

Nieuw financieel arrangement Jeugdzorg

Vanaf 2028 komt er een nieuw ‘financieel arrangement’ voor Jeugdzorg. In 2028 komt ook het volgende advies van de deskundigencommissie. Om hierop niet vooruit te lopen, heeft het kabinet geen extra middelen toegevoegd vanaf 2028 en is er dus nog geen structurele oplossing.

Eigen bijdrage Jeugdzorg

Er wordt een eigen bijdrage ingevoerd voor jeugdzorg per 1 januari 2028. De maatregel moet € 260 miljoen opleveren. De financiële vertaling van deze eigen bijdrage is onzeker, omdat de wetgeving hiervoor nog geschreven moet worden, zodat dit niet vertaald kan worden in de begroting 2026-2029.

Indexeren opbrengst Hervormingsagenda
De besparingsopgave van de Hervormingsagenda is in prijs- en volumepeil 2019 ingeboekt. Er is vanaf 2028 een hogere besparing van € 507 miljoen te veronderstellen aangezien prijs en volume sinds 2019 zijn gestegen.

WMO

Aanvullende indexatie Wmo voor 2030
Het Rijk en de VNG werken aan de beheersbaarheid van de uitgaven van gemeenten in relatie tot de wettelijke zorgtaken van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Vooruitlopend op de gekozen bekostigingsvorm wordt onderzoek gedaan naar een passende geobjectiveerde indexering, die ook rekening houdt met kostenontwikkeling en demografie/vergrijzing. In de Voorjaarsnota 2025 wordt voor 2030 een vijfde tranche van € 75 miljoen toegevoegd voor aanvullende indexatie voor demografie/vergrijzing. Hierdoor is vanaf 2030 structureel een totaal van € 375 miljoen gereserveerd. Het effect voor de gemeente Borne is op dit moment nog niet duidelijk, maar op basis van de uitkomsten van de meicirculaire 2025 wordt dit financieel vertaald in de begroting 2026-2029.

Uitstel vervanging abonnementstarief WMO
De invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage wordt uitgesteld tot 1 januari 2027. De geplande uitname uit het gemeentefonds van € 225 miljoen in 2026 wordt daardoor teruggedraaid en gaat nu pas in vanaf 2027. Dit betreft een incidenteel effect voor 2026 en 2027. Verwerking vindt plaats bij de begroting 2026-2029 op basis van de meicirculaire 2025.

Concluderende observaties

De Voorjaarsnota 2025 lijkt er voor te zorgen dat het ravijnjaar niet opgelost wordt, maar alleen wordt doorgeschoven naar 2028 en verder. In de berichtgeving heeft u veel gehoord over € 3 miljard structureel voor gemeenten. Het zou logisch zijn om hiermee tot de conclusie te komen dat het ravijn van € 2,4 miljard hiermee is opgelost. Die € 3 miljard is echter over 5 jaar (2025-2029), terwijl het ravijnbedrag van € 2,4 miljard een jaarlijks terugkerend en dus structureel tekort is.

In deze bestuurlijke memo hebben wij bewust geen bedragen voor de gemeente Borne genoemd. Op basis van de daadwerkelijke uitkomsten van de meicirculaire 2025 worden de bedragen voor 2026-2029 bekend en daarna worden bedragen verwerkt in de begroting 2026-2029. Het gaat dan over om zowel de integrale als specifieke bedragen.

Wel kan nu de conclusie getrokken worden dat een meicirculaire 2025 die gebaseerd is op deze Voorjaarsnota 2025, voor Borne voor de jaren 2026 en 2027 een positief financieel effect zal hebben. De gevolgen voor de jaren daarna zijn nog onzeker.

Dit leidt er uiteraard niet toe dat het college de koers, zoals nu gevolgd wordt bij de totstandkoming van de Kadernota 2026-2029, wijzigt. Op 27 mei zult u de Kadernota 2026-2029 ontvangen. Zoals u van ons gewend bent, ontvangt u zo spoedig mogelijk na het verschijnen van de meicirculaire 2025 een raadsmemo met uitkomsten die op Borne van toepassing zijn.

Bijlage: 25bij05015 (Voorjaarsnota 2025)